

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiastica Hymnodia Libri Tres

Secchi, Anacleto

Antverpiæ, 1634

Cap. XVI. De defectu eorum qui vocibus parcunt in choro.

[urn:nbn:de:hbz:1-45942](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:1-45942)

CAPVT XVI.

*De defectu eorum qui vocibus par-
cunt in choro.*

*Hymnodia
vsus Deo
carus, &
cantanti-
bus utilis.*

Psal. 146.

OPVS Hymnodix sicut Deo summo perè placitum est, ita psallentibus plurima afferre beneficia dignoscitur, quando opportunis expleatur conditionibus, quemadmodum ostendit Psalmographus inuitans mortales ad operis exercitium dicens: *Laudate Dominum, quoniam bonus est Psalmus.* Bonus, inquam, psallentibus, qui dum laudantes inuocant Deum, plurimum à Deo tum à Psalmis hauriunt utilitates, ea bona à Psalmorum cantu prouenientia. *Deo nostro sit iucunda decoraque laudatio.* en conditiones cantui opportuna. Quasi dixerit Dauid, nil esse Deo tam carum atque mortalibus tam utile, quàm opus laudationis diuinæ ritè & rectè expletum. Verùm si desint conditiones istæ, si nimirum desit iucunditas & decor, opus istud, quod placitum erat ac utile, redditur haud gratum, imò inutile. Iucunditas deesse dicitur, quando nulla adsit cordis aut attentio aut deuotio interior. Decor deerit, si vocis corporisque exterior compositio non adhibeatur. Iucunditas ad animum spectat internum, decor verò ad corpus externum.

*Guilielm.
apud Mar-
tin. Delr. in
Cant. c. 6.
Sect. 6.*

Quidam pius Doctor expendens has conditiones iucunditatis & decoris à Dauide requisitas in Dei laudatoribus, postquam dixit iucunditatem ex deuotione cordis, decorem ex munditia conuersationis venire, ait quatuor genera psallentium

titum Deo reperiri; alios nimirum, qui iucundè & decorè simul laudant Deum, & hi sunt, qui & munditiam conuersationis & cordis habent deuotionem; alios verò, qui nec iucundè, nec decorè, sed inaniter admisti psallentibus dant sine mente sonum; alios, qui decorè; non iucundè, qui conuersatione sunt mundi, sed carent deuotionis alacritate; alios tandem, qui iucundè, non decorè, quia vita indecori, Deum tamen laudant in deuotionis hilaritate. Ad hoc vltimum genus spectant, qui psallunt parcentes vocibus, ne defatigentur: nam licet haberent internam deuotionem, Deo tamen non tribuunt vocem externam, quam possent; hi autem grauiter errant, nec Deo placent, nec suo muneri satisfaciunt.

Errant quidem, putantes Hymnodia vsu posse Psalmo-
ritè ac perfectè expleri absque labore. Laboriosa rum can-
res est cantus in choro oblatus, quia requirit vo- tus labo-
cem altam, claram & concinnam. Hinc David riosus est

hortabatur dicens: *Bene psallite ei in vociferatio- Psal. 32.
ne.* Vbi expendenda est illa dictio *vociferationis*,

quæ importat vocis exaltationem & conatum. Nouerat sanctus Rex, Deum maximè delectari Cantus
nostris vocibus altis; non quia Deo sit necessaria validitas
vocis contentio, vt ipse queat audire, sed quia or- ex cordis
tum habet vocis clamor altus, sed concinnus, ex feruore
cordis magna deuotione. Vbi cordis viget deuo- nascitur.

tio, ibi vocis adest decens conatus & exaltatio. Considero ad hanc rem laudes illastam celebres ab Angelis Seraphicis Deo oblatas in cælis, quas audiuerunt Isaias Propheta in veteri Testamento, & Apostolus Ioannes in nouo, & post hos etiam diuus Ignatius Episcopus & Martyr illustris. De his dicitur ab Isaia: *Clamabant alter ad alte-* Isaia 6.

Ioan. 4.

*Seraphim
unde dicti.
Cantus
Angelorum
validus est, &
altus.*

ne dicitur: *Requiem non habebant.* en perseverantia clamoris. Obseruandum est, quod isti cantores Seraphim erant, qui ab ardore nomen obtinuerunt. Quia igitur ardent, idcirco concinunt, concinentes clamant, clamantes non defatigantur in opere diuinarum laudum. Ardor omnem tollit laborem, excitat clamorem, tuetur cantum. Ardor adfit, tunc bene psalletur in vociferatione, iuxta Dauidis exhortationem, à qua distant valde, qui sicut inuiti accedunt ad Hymnodiam, ita psallunt frigidè ac remissè, voci parcentes, ob timorem tum laboris, quem patiuntur, tum offensionis, quam capiti aut stomacho dubitant euenturam.

*Cantum in
choro omit-
tentes plu-
rima dam-
na patiun-
tur.*

Quando dæmon nec potest quosdam à choro auertere, nec mente ab oratione & à Deo abstrahere, saltem conatur sub aliquo titulo apparenti à communi cantu remouere, illis suadens, vt versus alternos sui chori submissa recitent voce, alios versus alterius chori audientes. Qua arte auferre consuevit dæmon præcipuum fructum, qui à cantu chori solet prouenire rectè psallentibus. Duo genera bonorum ex cantu communi in choro possunt haberi. Alterum spirituale, quod omnibus psallentibus, tam Regularibus quàm non Regularibus, potest esse commune. Alterum temporale, quod solis stipendariis conuenit. vtrumque sæpè auferitur à diabolo. Quæ duo genera bonorum nunc explicabo latiùs, vt cognoscat quanta sit quorundam amissio & iactura, dum vocibus parcunt.

*Psallentiũ
iustorum
meritum.*

Bonum spirituale cantantibus in choro partum, est meritum, quod labori canentium, si in gratia

gratia existant, responder. Sicut enim labor iste
 gratus est Deo, cui offertur; ita Deus, qui omne
 opus bonum à mortalibus iustis sibi præstitum
 largè remunerat, gratia suæ benignitatis eos cu-
 mulare volens, præter gratiæ augmentum, quod
 statim concedit, largiri aliquando solet alacri-
 oribus varias spiritus consolationes, quæ pignus
 exhibent futuræ gloriæ. Modò enim per Angelos ^{Visitat}
 suos, modò per suam sanctam Genitricem, mo- ^{Deus pios}
 dò per seipsum dignatus est visitare ^{psallentes.}
 quemadmodum quibusdam sanctis viris conce-
 sum est non semel videre, & cognoscere. Refert
 Cæsarius visam aliquando esse sanctissimam Dei- ^{Cæsar. l. 7.}
 param inter psallentes descendere; & chorum ^{c. 12. & 48.}
 cum filio inter brachia circumiens, ubi, quos ala-
 cres ad cantum reperiret, benedicebat, quos ve-
 rò tepidos aduerteret, statim pertransibat. Ali-
 quando eandem Deiparam visam esse cum pi-
 xide in manibus cælesti electuario plena, quo re-
 crearet deuotos alacresque psallentes, omittens
 frigidos ac remissos. En primus fructus à dæ-
 mone ablati, dum in aliquibus, ob vanum ti-
 morem, impedit cantum alacrem. In primis ille
 meriti gradus, labori & alacritati cantus para-
 tus, amittitur. Præterea iustè Deus priuat istos ea
 consolatione, quam generosis concedit canenti-
 bus; quia consolationes Dei non meretur, qui
 laborem vitat cantus diuini: nec dignus est par-
 ticipare aliorum fructum, qui cum iisdem non
 communicat in labore. Lætatur hostis malignus,
 videns ab vno saltem ablatum, quod nequit au-
 ferre ab omnibus.

Alterum bonum temporale, seu meliùs dixe-
 rim spirituale, ortum tamen à temporali, quod

*Distribu-
tionum a-
missio qui-
bus acci-
dat.*

aufert dæmon multis, est circa stipendium distri-
butionum, quod percipitur ab istis, qui ad cho-
rum conuenientes non cantant, sed tantummo-
dò submissa legunt voce. Nisi cantent eo meliori
quo possunt modo, ij nequeunt iustè recipere sti-
pendia cum aliis cantantibus diuidenda, secun-
dùm communiorem & veriozem Doctorem sen-
tentiam. Nam licet huiusmodi recitationes sub-
missæ satisfaciant debito diuini Officij recitandi,
quod vnusquisque habet obligatus vel ratione
Ordinis sacri, vel ratione beneficij, non tamen sa-
tisfacit obligationi chori, cui inseruit. Ordinata
sunt stipendia, vt choro inseruiatur non sola assi-
stentia, sed cantu Psalmorum; quemadmodum

*Clem. x. de
Celebrat.
Miss.*

*L. i. ff. Pro
socio.*

*Restitutio-
nis onus
non dimittit-
tur, nisi
cum effectu
perficiatur.*

*Io. Petrus
Monet. de
Distr. quo-
tid. p. 2. q. 2.
num. 43.*

Iura declarant. Quod etiam rationi conforme ex-
stit. Sicut enim choro inseruientes socij esse de-
bent in stipendiorum perceptione; ita socij esse
debent in communicatione vocis, vt societatis
natura & conditio seruetur, quæ exigit commu-
nicationem bonorum. Qui non communicat in
labore, neque potest iustè communicare in per-
ceptione stipendij. Si quis auaritia obcæcatus per-
cipere voluerit stipendia, quando non cantant,
tunc dæmon lætatur, quia hunc irretiuit graui
culpa contra Iustitiam cum onere restitutionis,
quæ numquam dimittitur, nisi cum effectu per-
ficiatur, iuxta vulgatum proloquium: *Non dimittit-
tur peccatum, nisi restituatur malè ablatum.*

Neque excusandos censeo Canonicos, qui hinc
obligationi chori facere satis putant, dum Ca-
pellanos & Mansionarios, qui cantant, substiti-
tuunt. Nam Canonici, nisi aliter consuetudo le-
gitima, vel Ecclesiæ statutum, vel fundationis lex
suadeat, tenentur, iusto cessante impedimento,
psallere,

psallere, & canere alternatim in choro; ne de illis verè dici queat: *Os habent, & non loquuntur*, Psal. 113. quod de simulacris argenteis aureisque pronuntiabat Psalmographus. Non enim stipendia dantur propter solam præsentiam Canonicorum, qui numerum augeant, & alios audiant, sed propter Officium simul cum aliis psallendi. Sicuti operarius in vineam non conducitur, vt assistat & videat, sed vt in ea operam suam impendat.

Duo aduertenda hîc sunt. Alterum est, quòd hæc conditio cantandi, quam dicimus necessariam vt chori obligatio expleatur, locum habet in eo qui voce pollet apta ad canendum: si enim aliquo naturali impediretur accidente, satis esset, si studeret communicare sociis, quod potest, modo aliàs canere soleret. Nam sicut defectus vocis non est culpabilis, ita conditio censetur in Iure pro impleta, quia per ipsum non stat, qui implere debet. Hoc decorantur priuilegio alacres psallentes, qui tempore sanitatis vocem suam aliis communicare minimè omittebant, vt, morbo adueniente linguamque impediante, possint lucrari distributiones. Hoc beneficium aliis vocem suam choro subtrahentibus tempore sanitatis iuste denegatur, quamuis idem impedimentum istis ex accidente superueniat; quia non infirmitas, sed amor sui hos à cantu subtrahere iuste præsumitur.

*Psallentes
vocem habentes
impeditam
lucratur
stipendia.*

*Regula,
Cum non
stat. de Reg.
Jur. in 6.*

Alterum est, quòd non ideò debent psallentes canere inconditè & inconcinnè, altiùs extollendo vocem quam par sit. Iste cantus inter defectus & vitia connumeraretur, vitiumque esset directè oppositum submissæ recitationi. Sicut qui vocibus parcat, & recitat submissè, haud

*Cantus inconditus
vitandus
in Templis.*

gratus est Deo, & dæmonibus obsequitur; ita in idem incidit vitium, qui tumultuosè & inconcinnè canit, quia non obseruat conditiones cantus Ecclesiastici: debet enim esse iucunda decoraque laudatio, vt dicebamus cum Dauide. Hinc Theophylactus, expendens illud monitum Apostoli Pauli circa Hymnorum cantum, *In gratia cantantes in cordibus vestris Deo*, explicat illam dictionem, *in gratia*, id est cum gratia & venustate, vt cantus & pius & suavis reddatur, & magis placeat Deo. Cantent igitur psallentes in choro, nec voci parcant, sed concinnus sit cantus, benè psallant Deo in vociferatione; exultabunt enim tunc labia psallentium, cum cantauerint Deo his conditionibus.

Colof. 3.

C A P V T XVII.

De defectu eorum qui studiorum negotiorumve pretextu abstinent ab Hymnodia communi in choro.

VT quidam se tueantur à chori frequentia, & à communi cum aliis Hymnodia, & alios etiam auertant, eò deueniunt, vt chori vsum non solùm non laudent, sed aperte vituperent verbis non tam à virtute quàm à veritate prorsus alienis, dicentes, literarum studiosos, & altioribus operibus destinatos, ob maiestatem & pondus occupationis non esse choro deputandos; cum huic seruitio satis superque possint facere simplices, illiterati, & inutiles. Huic errori intolerabili, ne serpat inter fideles, occurrendum est rationibus

Chori dignitatem minuentes non audiendi.